

Concept Aanvraag Bibliotheek van de Toekomst

Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen

Def. Versie 30 jan 2023

1.	Inleiding	2
2.	Het proces om tot thema's en doelstellingen te komen	2
3.	Doelstellingen.....	4
4.	Resultaten	6
5.	Activiteitenplan	8
6.	Risico's en randvoorwaarden.....	9
7.	Projectorganisatie	10
8.	Monitoring en Evaluatie.....	11
9.	Toelichting op de begroting	12

1. Inleiding

De Bibliotheek Dalfsen met vestigingen in Dalfsen, Nieuwleusen, Lemelerveld, Hoonhorst en Oudleusen is er voor iedereen en iedereen kan er zijn leven lang terecht voor persoonlijke ontwikkeling. De bibliotheek helpt om zelfstandig mee te kunnen doen aan de maatschappij zodat eenieder op eigen manier kan bijdragen. Bij de Bibliotheek kun je ontdekken, lezen, leren, elkaar ontmoeten en inspireren en je informeren (zie meerjarenbeleidsplan 2023-2026 Stichting Openbare Bibliotheek Dalfsen -Nieuwleusen). De Bibliotheek heeft ambities geformuleerd op het gebied van:

- Geletterde samenleving
- Participatie in de (informatie)samenleving
- Leven Lang Ontwikkelen

De gemeente Dalfsen zet sterk in op preventiebeleid en dit beleid biedt de Bibliotheek kansen o.a. om door nauwere samenwerking met andere partijen en organisaties nog beter de doelgroepen te bereiken. De medewerkers van de Bibliotheek ervaren de organisatie als een kleine deskundige organisatie met een sterk netwerk waarin veel wordt samengewerkt en verbindingen ontstaan. Door deze nauwe samenwerkingen en het grote aantal vrijwilligers is het mogelijk veel activiteiten te organiseren. Tegelijkertijd is de organisatie kwetsbaar. Er is een klein team van vaste medewerkers, flinke toename van activiteiten en samenwerkingen en de Bibliotheek heeft een flinke ontwikkeling doorgemaakt van een klassieke naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek. Het Preventiebeleid van de gemeente Dalfsen zal naar verwachting leiden tot meer vraaggericht en doelgroepgericht werken voor de Bibliotheek en dat vraagt om ontwikkelkracht van het team.

Oftewel: de Bibliotheek ziet zich geconfronteerd met een aantal uitdagingen in de toekomst waarbij Toekomstkracht kan ondersteunen. Hierbij gaat het enerzijds om het nader uitwerken van een aantal thema's, anderzijds tegelijkertijd om het inhoudelijk versterken en deskundiger maken van het team, niet alleen inhoudelijk op specifieke thema's maar ook in het leren te vernieuwen en resultaten van activiteiten en ontwikkelingen te borgen in de organisatie.

Om met elkaar na te denken en te bepalen hoe Toekomstkracht ingezet kan worden voor gewenste vernieuwing van de Bibliotheek op een wijze die ook bijdraagt aan gemeentelijke doelstellingen is een gezamenlijk proces doorlopen om tot een inhoudelijke aanvraag voor Toekomstkracht te komen.

• Het proces om tot thema's en doelstellingen te komen

In een tweetal sessies met medewerkers/specialisten van de Bibliotheek, vertegenwoordiger van het Bestuur van de Bibliotheek en beleidsmedewerker van de gemeente (aanwezig bij de eerste sessie) is gekeken naar de regeling Toekomstkracht en is gebrainstormd over de gewenste bibliotheek in 2030. En is met elkaar gesproken over waar willen we ons op focussen en waar liggen mogelijkheden en wat is hiervoor nodig?

Ordering van door de deelnemers meegenomen beelden leverde een aantal thema's op (zie foto 1) voor een aanvraag voor Toekomstkracht:

- Welkom (terug) in de Bibliotheek, elkaar ontmoeten/zien, dBos, laagdrempelige ontmoeting in een lichte ruimte, bruisend, jongeren weer binnen de bibliotheek krijgen
- Digitaal burgerschap en IDO, informatiepunt, fake news
- Partnerschap, niet alleen met externe partners maar ook met inwoners, vooral samen en maatwerk
- Leesplezier en “haal meer uit boeken”

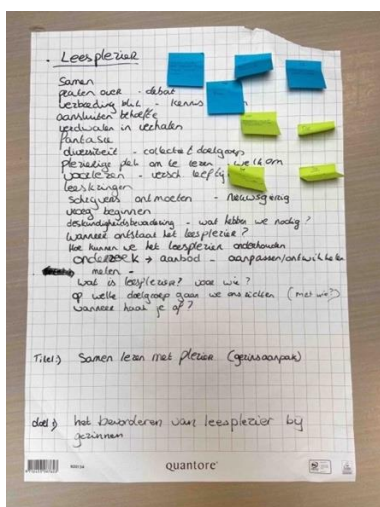

Deze 4 thema's zijn eerst teruggebracht tot 3 grote lijnen: leesplezier, digitaal burgerschap en de bruisende Bibliotheek.

Na discussie is besloten dit terug te brengen tot 2 thema's waarbij de bruisende bibliotheek nodig is om die thema's te kunnen gaan invullen en doelstellingen te realiseren (de bruisende bibliotheek is een noodzakelijke voorwaarde):

- Leesplezier (van 0-100 jaar om je kennis te vergroten, de wereld te leren verkennen, etc.: kinderen, jongeren, volwassenen, ouderen)
- (Digitaal) burgerschap; de ontwikkeling van inwoners tot actieve, vaardige en weerbare deelnemers aan de (informatie) samenleving

Deze thema's zijn vervolgens uitgewerkt, gepresenteerd en besproken en voorzien van tips en tops. Het resultaat is weergegeven in de volgende twee foto's:

Voor de tweede sessie zijn voor de twee gekozen thema's concept doelstellingen geformuleerd die door de deelnemers vervolgens kritisch zijn bekeken, aangescherpt en uitgewerkt.

- Doelstellingen

Het beschreven proces heeft geleid tot de volgende doelstellingen voor de beide thema's die centraal staan in dit projectplan voor Toekomstkracht:

Thema 1: Samen lezen met plezier:

*Het realiseren van een bruisende en uitnodigende bibliotheek die haar inwoners stimuleert tot het bewust en met plezier **samen lezen binnen en tussen generaties**.*

De vernieuwing voor de bibliotheek bevindt zich in de vetgedrukte woorden: samen en generaties. Leesplezier is tot dusver klassiek gericht op de kinderen (vooral tot en met 12 jaar) en er is geen focus op andere leeftijdsgroepen. Wij willen ons in het kader van Toekomstkracht richten op 0-100 jaar, het lezen in (groter en kleiner) gezinsverband en daarmee ook het plezier stimuleren. Op deze wijze kan een verbinding gelegd worden tussen lezen binnen school en buiten school, maar kan ook een bijdrage worden geleverd aan leesplezier en -vaardigheid en taalontwikkeling van alle generaties. Daarnaast helpt lezen fantasie te prikkelen, creativiteit te ontwikkelen en nieuwsgierigheid aan te wakkeren. De bibliotheek kan bv. ondersteunen bij het samen praten over boeken (debat en leeskringen), elkaar voorlezen, de collectie beter afstemmen op bepaalde doelgroepen (diversiteit en inclusie), etc.

“Ontlezing” is een thema dat volop onderwerp van discussie is. Enerzijds wordt betoogd dat we ons in een leescrisis bevinden (NRC 15 april 2022, zie ook de Stichting Lezen), anderzijds wordt betoogd dat ontlezing geen probleem hoeft te zijn (Trouw, 2020). Een uitgebreide bronnenlijst voor dit onderwerp is te vinden: <https://neerlandistiek.nl/2020/11/wat-te-doen-in-de-leescrisis/>

Lezen is meer dan alleen een vaardigheid die nodig is om je als burger minimaal te kunnen redden in onze samenleving. Het is ook een middel om je fantasie te prikkelen, om je creativiteit te stimuleren, nieuwsgierig te worden naar de wereld om je heen en om verbindingen te leggen met de mensen om je heen, zowel binnen als tussen generaties. Daarvoor is leesplezier een belangrijke vereiste. Hoe leuker mensen lezen ervaren, hoe meer zij gemotiveerd zijn om te lezen. Onderzoek heeft uitgewezen dat leesplezier daalt met de leeftijd (<https://www.lezen.nl/onderzoek/leesplezier-daalt-met-leeftijd/>) en wij willen dit proces in onze Bibliotheek Dalfsen beïnvloeden met gerichte acties.

Dit vraagt om kennis van wat leesplezier nu eigenlijk is, waardoor het ontstaat en hoe het beïnvloed kan worden. Om hiermee vervolgens gericht op specifieke doelgroepen een activiteitenprogramma te ontwikkelen om dit leesplezier in het kader van Samen Lezen te stimuleren. Kennis die er niet alleen is bij de specialist van de Bibliotheek maar ook bij andere medewerkers en vrijwilligers om inwoners van Dalfsen zo goed mogelijk te adviseren en te ondersteunen.

Thema 2: (Digitaal) Burgerschap

*Het ontwikkelen van een **passend en aansprekend programma** voor **specifieke doelgroepen** op het gebied van **(digitaal) burgerschap** en daarmee bijdragen aan de ontwikkeling van inwoners tot actieve, vaardige en weerbare deelnemers aan de (informatie) samenleving.*

Ook hier is de vernieuwing vetgedrukt. De omslag van aanbodgericht werken naar vraaggericht werken wordt concreet vorm en inhoud gegeven door voor specifieke doelgroepen een passend en aansprekend programma te ontwikkelen gebaseerd op behoefte van deze doelgroepen. We willen maatwerk voor Dalfsen leveren dat een bijdrage levert aan de realisatie van het preventiebeleid van de gemeente Dalfsen.

Hierbij kijken we ook naar producten die worden genoemd in de programmeringsregeling van het landelijk programma Digitaal Burgerschap. Daar waar bruikbare producten beschikbaar zijn gaan we die inzetten.

(Digitaal) burgerschap betekent dat mensen zich actief, vaardig en weerbaar kunnen bewegen in de online informatiesamenleving. Daarmee is burgerschap een veelomvattend en breed begrip dat zich richt op velerlei terreinen: het kunnen lezen en begrijpen van informatie, het digitaal vaardig zijn, het besef dat je onderdeel bent van de maatschappij en daar een bijdrage aan kunt leveren en ook bijvoorbeeld in staat bent nieuws op zijn waarde te beoordelen en “fake news” te kunnen herkennen.

De Bibliotheek Dalfsen-Nieuwleusen was een van de eerste bibliotheken in Nederland met een Infopunt (een samenwerking tussen verschillende partijen in het voorveld, waar inwoners terecht kunnen met vragen over zorg, wonen en welzijn) en vervulde daarmee de functie van makelaar voor preventieve-vragen van inwoners. Sinds 2019 heeft de Bibliotheek een IDO (Informatiepunt Digitale Overheid) dat is ondergebracht in het Infopunt en was één van de koplopers in Nederland. Wij willen een aantal stappen verderzetten en niet alleen vragen beantwoorden van inwoners in het kader van de Digitale Overheid, maar een actief programma ontwikkelen op basis van behoeften van specifieke doelgroepen daar waar het gaat om burgerschap waarbij criteria als actief, vaardig en weerbaar belangrijke aspecten zijn. Ook dit sluit aan op het Preventiebeleid van de gemeente Dalfsen.

De Bibliotheek kan ondersteunen bij het zoeken van een weg in de informatiesamenleving: waar, op welke manier, wat is betrouwbaar, hoe, etc. Hoe dat in de praktijk gestalte moet krijgen is afhankelijk van de wensen en behoeften van specifieke doelgroepen. Zo zal dit anders zijn voor digitaal vaardige 40+’ers dan voor mensen met een taalachterstand, 75+’ers of jongeren tot 18 jaar.

Voor de Bibliotheek Dalfsen is samenwerking met andere partijen en organisaties, lokaal en regionaal belangrijk voor het realiseren van de doelstellingen en de vernieuwing:

- bij het thema digitaal burgerschap wordt hier gedacht aan organisaties waar de bibliotheek nauw mee samenwerkt rondom het infopunt en het preventiebeleid, zoals Saam Welzijn, Maatschappelijke Dienstverlening De Kern, MEE, Humanitas en VluchtelingenWerk.
- bij het thema “Samen lezen met plezier” denken we aan basisscholen, voortgezet onderwijs, Saam Welzijn en Woonzorgcentra. De bibliotheek maakt deel uit van een sterk netwerk in de gemeente Dalfsen op het gebied van het sociaal domein en werkt nauw samen met kinderdagverblijven en scholen in de gemeente. De bibliotheek is o.a. vertegenwoordigd in de werkgroep Laaggeletterdheid en in de stuurgroep Voorliggend Veld en Samen Vooruit. De laatste is een samenwerkingsverband van zorg-, woon- en welzijnspartijen.

Om de begrippen van Samen lezen met plezier en Digitaal Burgerschap te laden wil de bibliotheek een sessie met externe inzet organiseren met de medewerkers zelf. Om met elkaar het gelijke vertrekpunt te hebben en dezelfde taal te ontwikkelen. Dit helpt in het uitwerken en uitvoeren van het lokaal plan door de medewerkers zelf op beide thema's, ook dit met externe inzet van een deskundige die de sessies hiervoor begeleidt. Bij deze sessie zet de bibliotheek ook een externe in die de uitkomsten van de sessie schrijft naar een lokaal plan dat een doorkijk geeft naar 2-3 jaar wat betreft Samen lezen en Digitaal burgerschap. Een soort van tactisch beleidskader op beide thema's. Dit geeft richting en zorgt ervoor dat lokale keuzes worden gemaakt. En helpt om makkelijk per jaar te kiezen waarop in te zetten en gestelde doelen en resultaten te realiseren.

In het eerste deel van de uitvoering van het projectplan zal het accent liggen op externe inzet van expertise voor vernieuwing en samenwerking. In het tweede deel van de uitvoering zal de bibliotheek extra medewerkers aannemen en inzetten op de uitvoering van de vernieuwing en vergroten van eigenaarschap van medewerkers en de borging van vernieuwing op beide thema's als wel borging van processen en werkwijzen met betrekking tot organiseren van vernieuwing, PDCA- cyclus, impactmeten en doelgroep benadering.

4. Resultaten

Belangrijk speerpunt in alle onderdelen van het projectplan, zowel inhoud, werkwijze en proces, is het ontwikkelen van eigenaarschap ervan bij de medewerkers. Hiermee borgen we de vernieuwing in onze organisatie en is de bibliotheek zelf in staat om in te spelen op de ontwikkelingen van de toekomst en zichzelf telkens te vernieuwen.

Bij de ontwikkeling van en uitwerking van beide thema's is door de deelnemers aan de sessies geconstateerd dat er eenzelfde uitvoeringsproces ten grondslag ligt aan het realiseren van de doelstellingen. Er is een proces dat feitelijk "onderwerp-onafhankelijk is". Dat betekent dat er een werkwijze/methodiek ontwikkeld en geborgd kan worden voor en door de Bibliotheek Dalfsen die in de toekomst de basis kan vormen voor verdere ontwikkeling daar waar het om projecten en (reguliere) activiteiten gaat. Een belangrijke constatering en feitelijk ook al een belangrijk resultaat!

Een tweede resultaat is dat ook geconstateerd is dat de PDCA-cirkel expliciet onderdeel is van het project en daarmee ook vorm en inhoud wordt gegeven in het werken van de Bibliotheek. Daarmee worden belangrijke stappen gezet in het borgen van resultaten van Toekomstkracht. Een tweede resultaat!

Kijken we naar de concrete resultaten van de deelprojecten dan zijn er een aantal gemeenschappelijke resultaten en een aantal thema specifieke resultaten.

Gemeenschappelijk:

- Gebruikmaking van kennis en mogelijkheden van organisaties waarmee samengewerkt wordt die het ontwikkelen van een gezamenlijk taal en kennisbasis faciliteert.
- Om te kunnen komen tot doelgroep specifieke behoeften moet de dialoog worden aangegaan met inwoners van deze doelgroepen. Dat vraagt om nieuwe manieren van

communiceren vanuit de Bibliotheek. Hiervoor wordt de ondersteuning van een extern expert ingeschakeld die samen met medewerkers van de Bibliotheek zal komen tot het bepalen van de doelgroep(en) en tot (welke) dialoog met de doelgroep. Per doelgroep/thema wordt gekeken met welke organisaties wordt samengewerkt in het behoeftenonderzoek.

- Inhoudelijke kennisvergroting op de thema's teneinde inwoners te kunnen ondersteunen en een bijdrage te kunnen leveren aan het Preventiebeleid van de gemeente Dalfsen. Deskundige/vaardige medewerkers/vrijwilligers zijn nodig om de resultaten te behalen en te implementeren. Daarvoor zal -uitgaande van de twee thema's – gekeken worden welke deskundigheidsbevordering noodzakelijk is. Er wordt een plan opgesteld dat zal gaan om de deskundigheidsbevordering van de specialisten en daarvoor zal externe expertise worden ingeschakeld. Daarnaast is het van belang dat de publieksservice medewerkers en vrijwilligers getraind worden. Hiervoor zullen afhankelijk van wat nodig is eigen specialisten of externen worden ingezet. Het kan ook zijn dat medewerkers van samenwerkingsorganisaties getraind gaan worden.
- Vernieuw(en)de programmering op de thema's met mogelijk ook nieuwe wijzen van programmering.
- Het werken in/met de PDCA cirkel en borgen van resultaten.

Themaspecifiek voor Samen met plezier lezen

- Mogelijkheden en behoeften op het gebied van Samen met plezier lezen
- Activiteiten gericht op het *bewust en met plezier **samen lezen binnen en tussen generaties*** in een bibliotheek die bruisend en uitnodigend is voor verschillende generaties. In het kader van Toekomstkracht willen we minimaal 2 nieuwe activiteiten hebben geïmplementeerd.

Themaspecifiek voor (Digitaal Burgerschap)

- Het in beeld hebben van de behoeften van een aantal doelgroepen daar waar het de ontwikkeling van (digitaal) burgerschap betreft
- *een **passend en aansprekend programma voor specifieke doelgroepen***. In het kader van Toekomstkracht willen we minimaal 2 vernieuw(en)de activiteiten aanbieden voor minimaal 2 doelgroepen.

Voor elk van deze resultaten zal bepaald worden hoe “gemeten” wordt of deze zijn gerealiseerd. Uitgangspunt hiervoor is Impactmeting waarvoor per thema een Theory of Change (TOC) gemaakt zal worden. In een TOC is aangegeven hoe verwacht wordt welke effecten welke activiteiten hebben en hoe dus impact wordt gerealiseerd.

De wijze van meten wordt gezamenlijk bepaald. Aan het eind van het project moet duidelijk verantwoord kunnen worden welke (concrete) resultaten zijn gerealiseerd.

5. Activiteitenplan

Bij de uitwerking van de thema's naar concreet uit te voeren activiteiten is tijdens de sessie gebleken dat beide thema's eenzelfde proces doorlopen hetgeen het mogelijk maakt om ook van elkaar te leren en elkaar te voeden.

De activiteiten achtereenvolgens zijn de volgende:

Onderwerp	Activiteit
<ul style="list-style-type: none"> • Intern projectmanagement 	Inrichten interne projectorganisatie, het samenstellen van de werkgroep en zorgdragen voor verbinding tussen de beide thema's
<ul style="list-style-type: none"> • Onderzoek 	<ul style="list-style-type: none"> • Omgevingsanalyse • In kaart brengen behoeften inwoners • 0-meting • Het inhoudelijk omschrijven/definiëren van de begrippen leesplezier en (digitaal) burgerschap • Het bepalen van de doelgroepen • Het aangaan van de dialoog met de doelgroepen teneinde behoeften te inventariseren met betrekking van zowel het inhoudelijke thema als de "bruisende en uitnodigende bibliotheek" • -> behoefte doelgroep(en) in beeld • -> het ontwikkelen van een methodiek voor doelgroepenbenadering
<ul style="list-style-type: none"> • Pilots/experimenteren 	<p>Beslissen welke pilots/experimenten bij welke doelgroepen/waar en in samenwerking met welke organisaties worden uitgevoerd</p> <ul style="list-style-type: none"> • In kaart brengen welke samenwerking(en) noodzakelijk/gewenst zijn voor welke pilots en deze samenwerking tot stand brengen. • Ontwikkelen planning voor pilots/experimenten in de wijk + programmeren met partners • Uitvoeren pilots • Monitoren en evalueren pilots
<ul style="list-style-type: none"> • Zichtbaarheid bibliotheek vergroten 	Aandacht voor marketing en communicatie vanuit een oogpunt van zichtbaarheid bibliotheek en doelgroepenbenadering
<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelen van een werkwijze en proces 	Op basis van ervaringen met pilots en experimenten, het ontwikkelen van een werkwijze en proces voor blijvende vernieuw(en)de activiteiten/programmering met daarbij aanknopingspunten voor maatwerk en aansluiting op gemeentelijk beleid
<ul style="list-style-type: none"> • Tussenmonitoring en -evaluatie 	<ul style="list-style-type: none"> • Halverwege de looptijd van het project monitoren en evalueren (doelrealisatie en efficiency) • Ook monitoren financiële stand van zaken • Vastleggen leerervaringen in beide thema's • Uitwisselen leerervaringen • Verspreiden leerervaringen

<ul style="list-style-type: none"> • Deskundigheidsbevordering 	Uitvoeren (evt.) deskundigheidsbevordering. Start bij specialisten en uitrol naar medewerkers en vrijwilligers
<ul style="list-style-type: none"> • Vernieuw(en)de programmering 	Duurzaam verankeren van nieuwe activiteiten en programma
<ul style="list-style-type: none"> • Bruisende en uitnodigende bibliotheek 	Eventuele kleine wijzigingen in de inrichting in de bibliotheek aanbrengen om als bruisend en uitnodigend te worden ervaren.
<ul style="list-style-type: none"> • Impactmeting en PDCA cyclus verder implementeren duurzaam borgen 	<ul style="list-style-type: none"> • Opstellen van TOC per thema • Vaststellen op welke wijze wanneer wat door wie “gemeten” wordt (doelrealisatie): impact- en effectmeting • Activiteitenplan maken van monitorings- en evaluatiemomenten • Uitvoeren van plan • Tussenverantwoording • Vastleggen leerervaringen • Verspreiden leerervaringen
<ul style="list-style-type: none"> • Eindrapportage 	<ul style="list-style-type: none"> • Resultaten van Impact en effectmeting om aan te tonen wat de pilots/experimenten hebben opgeleverd. • Eindevaluatie

Van belang in het hele project is de zichtbaarheid van de bibliotheek. Wil je je inwoners en doelgroepen bereiken moet je ook zichtbaar zijn. Om die zichtbaarheid te vergroten zet de bibliotheek externe expertise in om de beweging te maken naar doelgroepenbenadering en met de mensen van de doelgroep in gesprek te gaan en hiermee de zichtbaarheid te vergroten én inwoners te werven voor deelname aan de activiteiten van de bibliotheek. Hiervoor werkt de bibliotheek ook samen met partners die de doelgroep (al) bereiken. Daarnaast is ook het realiseren van de uitstraling van de bibliotheek passend bij het thema Samen Lezen, onderdeel van het vergroten van de zichtbaarheid. Hiervoor zet de bibliotheek zowel externe inzet in als out of pocket voor materialen.

6. Risico's en randvoorwaarden

Randvoorwaarde om het project – de beide thema's – goed uit te kunnen voeren is als eerste voldoende bemensing voor zowel de projectorganisatie als de uitvoering. Een tweede belangrijke randvoorwaarde is voldoende tijd voor inrichting van de projectorganisatie en het kunnen uitvoeren van onderzoek dat de gevraagde informatie oplevert. De Bibliotheek Dalfsen werkt met een kleine vaste formatie die niet overvraagd kan worden door Toekomstkracht, hetgeen vraagt om inschakeling van externe expertise en ondersteuning. Een tweede randvoorwaarde is een goede PDCA cyclus waarin monitoring en evaluatie goed ingevuld en uitgevoerd worden waardoor tijdige bijsturing (indien noodzakelijk) mogelijk is maar die tegelijkertijd de organisatie ook leert hoe deze in de reguliere activiteiten geborgd kan worden.

Daarnaast is aansluiting op het Preventiebeleid van de gemeente Dalfsen een belangrijke voorwaarde voor de inhoud van op te starten pilots en projecten.

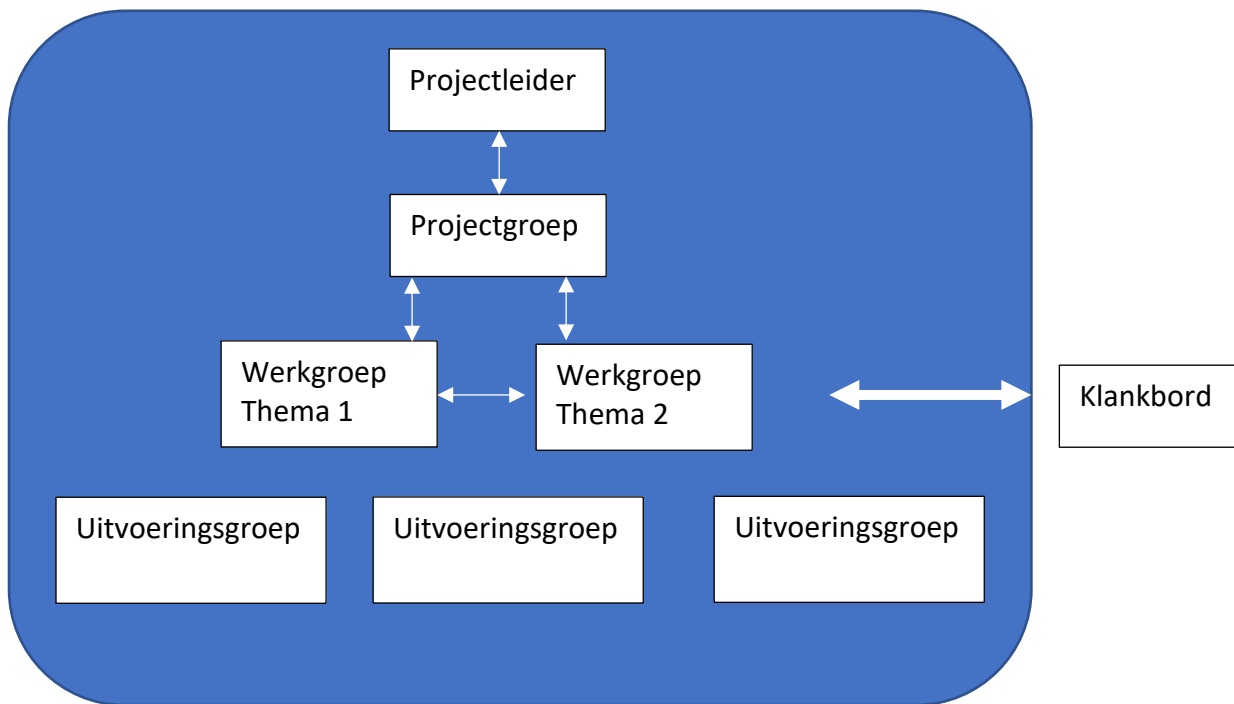
Aan het eind van de tweede sessie is door de medewerkers uitgesproken dat zij uitzien naar de start van dit project. Het geeft nieuwe impulsen, energie en men is benieuwd naar de uitkomsten,

Als risico's identificeren we:

- De kleine vaste formatie van de Bibliotheek Dalfsen die dit project moet dragen. Hiervoor wordt een expliciete afweging gemaakt of samenwerking met externe partners noodzakelijk/gewenst is dan wel of er eigen formatie wordt vrijgemaakt of uitgebreid.
- De "snelheid" waarmee samenwerkingspartners in dit project moeten schakelen. De beperkte looptijd van het project vraagt om een zekere snelheid die niet altijd mogelijk is bij andere organisaties. Dit vraagt om duidelijke onderlinge afspraken met een heldere verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden.
- Ook kunnen cultuurverschillen tussen organisaties een rol spelen. Daar waar de ene organisatie snel wil en kan schakelen is een andere organisatie meer geprotocolleerd en kost het meer tijd om in beweging te komen. Ook beschikbare financiën spelen vaak een rol. In het project zal oog zijn voor deze cultuurverschillen en wordt in begroting een bedrag gereserveerd voor het werken hieraan.
- Verloop van goedgeschoolde vrijwilligers vraagt om voortdurende inzet op enerzijds behoud van goede vrijwilligers, anderzijds aantrekken van nieuwe vrijwilligers en continue deskundigheidsbevordering van vrijwilligers. Hiervoor moeten voldoende middelen en tijd beschikbaar zijn.
- De tijd die noodzakelijk is voor het vastleggen en borgen van leerervaringen en nieuw ontwikkelde methodieken: hiervoor is expliciete en continue aandacht nodig. Hiervoor moet enerzijds tijd worden gereserveerd voor medewerkers om hier ook aandacht aan te kunnen besteden. Hier ligt ook een belangrijke verbinding met monitoring en evaluatie, gericht op leren (zie H. 8 van deze aanvraag).

7. Projectorganisatie

Voor het project wordt een projectgroep ingericht die rapporteert aan extern aan te trekken projectleider (een functie van beperkte omvang; iemand die toeziet op de uitvoering van het plan daar waar het gaat om tijd en kosten, alsook uitvoering van de verantwoording, incl. monitoring en evaluatie), zie onderstaande figuur.

De projectgroep bestaat uit de Directeur van de bibliotheek, per thema een specialist van de bibliotheek en de projectleider.

De werkgroepen per thema bestaan uit een specialist, 2 medewerkers/vrijwilligers van de bibliotheek en vertegenwoordigers van relevante samenwerkingspartners.

Het klankbord bestaat feitelijk uit de bestaande stuurgroepen “Samen Vooruit” en “Voorliggend Veld”. Deze beide reeds bestaande stuurgroepen kunnen meedenken/adviseren over de uitwerking van de thema’s en op deze wijze hoeft er niet een aparte klankbordgroep in het leven te worden geroepen.

Met de gemeente wordt de voortgang van het project tijdens het reguliere kwartaaloverleg met beleidsmedewerker en wethouder besproken.

8. Monitoring en Evaluatie

Voor monitoring/evaluatie en impactmeting willen we externe expertise inschakelen voor:

1. inventarisatie PDCA/MONEVA organisatie breed, wat doen we al, wat niet en wat zouden we willen doen .
2. Het vorm en inhoud geven van de PDCA cirkel voor dit project met nadruk op MONEVA van het project: periodiek kijken naar de vraag of activiteiten binnen de gestelde planning, gestelde budgetten en met de gewenste kwaliteit worden uitgevoerd. Het project biedt de mogelijkheid om op kleine schaal MONEVA/De PDCA cirkel eigen te laten worden en te borgen binnen de Bibliotheek
3. Daar waar nodig medewerkers trainen/deskundigheidsbevordering.

De externe ondersteuning t.a.v PDCA/MONEVA is vooral gericht op het aanreiken van instrumentarium voor de organisatie en het ondersteunen bij het inrichten ervan vanuit lerend perspectief. Uitvoering van activiteiten onder punt 1 en 2 kan dan door de projectleider worden opgepakt.

Daarnaast willen we ook vorm en inhoud geven aan impactmeting. Hiervoor wordt per thema een Theory of Change gemaakt. 3 medewerkers van de bibliotheek zijn getraind in deze methodiek. Dit project stelt de bibliotheek in staat om onder externe begeleiding het in de praktijk te brengen en te borgen in de organisatie.

Onderwerpen waarvoor onderzocht moet worden hoe impactmeting in het deelproject Samen lezen met plezier kan plaatsvinden:

- Meer kennis van hoe leesplezier kan worden beïnvloed
- Nieuwe (inter)generationale activiteiten op het gebied van leesplezier die worden gewaardeerd door de inwoners
- Een meer bruisende en uitnodigende bibliotheek ter ondersteuning van leesplezier
- Nieuwe effectieve vormen van dialoog met inwoners
- Deskundigere medewerkers en vrijwilligers

Onderwerpen waarvoor onderzocht moet worden hoe impactmeting in het deelproject (Digitaal) burgerschap kan plaatsvinden:

- Meer inhoudelijke lading van het begrip (digitaal) burgerschap
- Meer kennis van de behoeften van doelgroepen
- Vernieuw(en)de programmering en waardering ervoor door inwoners
- Nieuwe effectieve vormen van dialoog met inwoners
- Vaardiger en deskundiger medewerkers en vrijwilligers
- Betere aansluiting op het Preventieve Beleid van de gemeente Dalfsen

9. Toelichting op de begroting

Zoals al in het begin van dit projectplan is aangegeven is een belangrijk speerpunt het ontwikkelen van eigenaarschap van de medewerkers. Hiermee borg je de vernieuwing en is de bibliotheek zelf in staat om in te spelen op de ontwikkelingen van de toekomst.

Om de begrippen van Samen lezen en Digitaal Burgerschap te laden wil de bibliotheek een sessie met externe inzet organiseren met de medewerkers zelf. Om met elkaar het gelijke vertrekpunt te hebben en dezelfde taal te ontwikkelen. Dit helpt in het vormen van een lokaal plan door de medewerkers zelf op beide thema's, ook dit met externe inzet van een deskundige die de sessies hiervoor begeleidt. Bij deze sessie zet de bibliotheek ook een externe in die de uitkomsten van de sessie schrijft naar een lokaal plan wat een doorkijk geeft naar 2-3 jaar wat betreft Samen lezen en Digitaal burgerschap: een tactisch beleidskader op beide thema's. Dit geeft richting en zorgt ervoor dat lokale keuzes worden gemaakt. Dit helpt ook per jaar te kiezen waar op in te zetten en gestelde doelen en resultaten te realiseren.

In het eerste deel van de uitvoering van het projectplan zal het accent liggen op externe inzet van expertise voor vernieuwing. In het tweede deel van de uitvoering zal de bibliotheek

extra medewerkers aannemen en inzetten op de uitvoering van de vernieuwing en vergroten van eigenaarschap van medewerkers en de borging van vernieuwing op beide thema's als wel borging van processen en werkwijzen met betrekking tot organiseren van vernieuwing, PDCA- cyclus, impactmeten en doelgroep benadering.

Onderzoek

Het onderzoek bestaat uit meerdere onderdelen. Met externe inzet wil de bibliotheek een omgevingsanalyse uitvoeren. Dit geeft antwoord op de volgende vragen: welke inwoners en doelgroepen zien we? Wat is hun behoefte?

Antwoorden die nodig zijn voor het bepalen van welke doelgroepen je kiest, welke diensten je aan welke doelgroep aanbiedt en wat je voor welke doelgroep programmeert.

Onderdeel van het onderzoek is de 0-meting die tevens ook onderdeel is van de PDCA-cyclus. De 0-meting vormt de bibliotheek uit de omgevingsanalyse en de dialoog met de inwoners. De 0-meting brengt in kaart wat de stand van zaken is van Digitaal burgerschap en Samen lezen binnen de verschillende doelgroepen van Dalfsen. Deze is ook nodig voor de impact meting. De bibliotheek zet hiervoor eigen uren in en externe expertise op de doelgroepenbenadering en impact meting.

Experimenten/activiteiten

Medewerkers kiezen zelf experimenten/activiteiten op basis van het onderzoek en bepalen met welke samenwerkingspartner zij deze het beste kunnen uitvoeren, bijvoorbeeld omdat deze partner de doelgroep al bereikt. Per activiteit wordt een kort plan gemaakt waar een communicatieplan onderdeel van is. We begroten 32 uur per activiteit. Vanaf dit moment start ook de PDCA cyclus. De PDCA cyclus voor de vier activiteiten (2 per thema) is intern. Hiertoe behoren ook de tussenmeting, monitoring, tussenverantwoording en eindverantwoording. De impactmeting is extern (en de resultaten ervan zijn onderdeel van de eindverantwoording).

De bibliotheek zet zowel op de onderdelen impact meting en PDCA-cyclus

deskundigheidsbevordering in voor alle betrokken medewerkers bij beide thema's.

Voor de eindevaluatie organiseert de Bibliotheek een slotbijeenkomst met betrokken medewerkers en betrokken stakeholders en de betrokken doelgroep/deelnemers.

Uitvoeringsactiviteiten/experimenten

De uitvoering van de vier activiteiten heeft een looptijd van 1 jaar waarin we uitgaan van 47 weken. In het uitvoeren zet de bibliotheek stevig in om de inwoner te bereiken. Anderzijds zet de bibliotheek uren in om te leren en ontwikkelen van een werkwijze en aanpak voor vernieuwing en innovatie op basis van behoefte van inwoners.

Voor de activiteiten/experimenten wordt per activiteit €10.000 out of pocket kosten geschat nodig te hebben voor materialen.

Digitaal Burgerschap

De bibliotheek zet een extern procesbegeleider in om de vernieuwing van digitale vaardigheden naar Digitaal burgerschap te realiseren. Belangrijk in dit proces is dat het eigenaarschap bij de medewerkers ligt en vergroot wordt. Daarnaast is externe inzet nodig om uitkomsten van sessies te vertalen naar een lokaal plan.

Impact en effect meten

Aan het einde meet de bibliotheek van alle vier de activiteiten de impact. Hierin zit als belangrijke component het leren van de bibliotheek zelf in. Op welke wijze impact kan worden gemeten moet passend bij de lokale context en verbinding hebben met de Theory of Change. Hiervoor zet de bibliotheek externe expertise op impact en effectmeten in opdat de medewerkers leren dit zelf te gaan doen.

Ontwikkelen werkwijzen en proces

Wanneer de bibliotheek evalueert, kijkt de bibliotheek terug en reflecteert op de stappen die gezet zijn om vernieuwing te realiseren. Van hieruit ontwikkelt de bibliotheek een werkwijze en proces voor vernieuwing en duurzaam borgen van deze vernieuwing in programmering en activiteiten die aansluiten bij de behoefte van de doelgroep en gemeentelijk beleid. Externe inzet is dezelfde als van de inzet bij de PDCA-cyclus. De bibliotheek zet ook externe inzet in voor het schrijven van formats voor vernieuwende werkwijze op:

1. Impactmeting
2. Doelgroep benadering
3. PDCA-cyclus

Deskundigheidsbevordering

Deskundigheid bevordering wordt ingezet voor betrokken medewerkers op het gebied van:

1. Inhoudelijke deskundigheidsbevordering op Samen lezen en Digitaal Burgerschap
2. PDCA Cyclus
3. Impact meten

De bibliotheek zet in op inhoudelijke expertise van de 12 betrokken medewerkers en ongeveer 50 vrijwilligers voor beide thema's. Voor de vrijwilligers schat de bibliotheek in één dagdeel van 3 uur nodig te hebben per thema met een externe trainer. Voor de 12 medewerkers zet de bibliotheek een externe trainer in en rekent hiervoor externe inzet van 12 uur per thema.

Zichtbaarheid vergroten

Om de zichtbaarheid te vergroten zet de bibliotheek externe expertise in om de beweging te maken naar doelgroep benadering en met de mensen van de doelgroep in gesprek te gaan en hiermee de zichtbaarheid te vergroten én inwoners te werven voor deelname aan de activiteiten van de bibliotheek. Hiervoor werkt de bibliotheek ook samen met partners die de doelgroep (al) bereiken. Daarnaast is ook het realiseren van de uitstraling van de bibliotheek passend bij het thema Samen Lezen.

Samenvattend zet de bibliotheek externe inzet in op:

1. Marketing; doelgroep benadering en zichtbaarheid vergroten en werkwijze
2. PDCA- cyclus; monitoring, verantwoording en werkwijze
3. Impact meten en doelgroep benadering en werkwijze
4. Digitaal Burgerschap – proces begeleiden en vertalen uitkomsten naar lokaal plan
5. Deskundigheidsbevordering

De schil van verschillende externen wil de bibliotheek niet te groot te maken omdat dit verhoudingsgewijs met kleine formatie veel extra werk en tijd kost.
We wachten de exacte indexatie uurlonen nog af, die is op dit moment nog niet bekend. We rekenen nu met 10% indexatie om deze ook voor 2024 mee te nemen.

Bijlage: Planning Activiteiten in de tijd

		2023												2024											
Activiteiten		jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	juni	juli	aug	sep	okt	nov	dec
Intern projectmanagement	Inrichten interne projectorganisatie en zorgdragen voor verbinding met thema Digitalisering																								
Onderzoek	Inhoudelijk omschrijven/definiëren begrippen																								
	Omgevingsanalyse																								
	Actueel beeld van de behoefte(n) van de inwoners																								
	Bepalen doelgroepen																								
	Aangaan Dialoog met doelgroepen/inwoners																								
	Ontwikkelen doelgroepenmethodiek																								

	Ontwikkelen en uitvoeren 0-meting op diverse thema's																						
<i>Lokaal plan</i>																							
<i>Pilots/experimenten</i>	Beslissen welke pilots/ experimenten plaatsvinden en bepalen of en met wie wordt samengewerkt																						
	Samenwerkingen tot stand brengen																						
	Opstellen activiteitenplan inclusief communicatieplan																						
	Uitvoeren pilots																						
	Monitoren en evalueren pilots																						
	Impactmeting opstarten																						
<i>Zichtbaarheid bibliotheek vergroten</i>	Bepalen herinrichting bruisende huiskamer, uitvoeren communicatieplan en vergroten zichtbaarheid																						
<i>Ontwikkelen werkwijze en proces</i>	Voor impactmanagement, PDCA-cyclus en doelgroep benadering																						
<i>Deskundigheidsbevordering</i>	Vaststellen of deskundigheid van medewerkers, vrijwilligers en externe partners voldoende is																						

	Uitvoeren deskundigheidsbevordering (evt.) <ul style="list-style-type: none"> - Inhoudelijke expertise op beide thema's - Werken met een PDCA cyclus - Impactmanagement 																						
Vernieuw(en)de programmering																							
Bruisende en uitnodigende bibliotheek (link met Ontwikkelpleinen)	Welke veranderingen zijn nodig en deze realiseren																						
Impactmeting en PDCA cyclus	Activiteitenplan maken van monitorings- en evaluatiemomenten																						
	Uitvoeren van projectplan en activiteitenplannen																						
	Tussenmonitoring en tussenverantwoording																						
	Vastleggen leerervaringen																						
	Verspreiden leerervaringen																						
	deskundigheidsbevordering te noemen voor impactmanagement en PDCA cyclus																						
	Impactmeting																						
Eindrapportage	Slotbijeenkomst																						
	Eindverantwoording																						